

Dr. Bedő Katalin

Tűzvédelmi tervezés – jogosultság és felelősség

„A tapasztalat jó iskola, csak a tandíj magas ...” /Heinrich Heine/ Ez a bölcsesség igaz az építőipari kivitelezés és a tűzvédelem területén is, hiszen csupán saját tapasztalatra hagyatkozni, abból tanulni ebben a körben megbocsáthatatlan nagyvonalúság lenne. A körültekintő és szakszerű tervezés, mely nem az egyéni tapasztalatot, hanem az összes idáig felhalmozott tudást hasznosítja, a rendeltetésszerű és biztonságos használatra való alkalmasság gazdaságos megvalósításának záloga.

Ennek nyomatékot adva, a 2012. januárjától hatályos szabályok alapján az építmények építészeti-műszaki tervezése során a tűzvédelmi műszaki kialakítást tűzvédelmi műszaki leírásba, tűzvédelmi dokumentációba kell foglalni¹ minden olyan esetben, amikor az építésügyi hatósági eljárásokban tűzvédelmi szakhatóság működik közre, vagy az építmény kettő vagy több pinceszintet tartalmaz².

Ki végezhet tűzvédelmi tervezői tevékenységet?

A tűzvédelmi tervfejezet készítése olyan szaktevékenység, ami megfelelő szakmai ismeretek birtokában, tűzvédelmi tervezőként és tűzvédelmi szakértőként végezhető³.

Ennek biztosítékául a tűzvédelmi tervezői tevékenység végzéséhez a szakmai építész vagy mérnök kamara általi tűzvédelmi szakmai területen való névjegyzékbe vétel szükséges, mely feltétele a szakirányú felsőfokú végzettség, ami lehet tűzvédelmi mérnök, tűzvédelmi szakmérnök, építőmérnök, illetve tűz- és katasztrófavédelmi szakirányon végzett építészmérnök⁴, illetve a kellő szakmai gyakorlat.

Tűzvédelmi szakértői tevékenységet pedig az folytathat, aki tűzvédelmi mérnök, tűzvédelmi szakmérnök, építőmérnök, illetve építészmérnök tűz- és katasztrófavédelmi szakirányú végzettséggel, vagy felsőfokú állami végzettséggel és felsőszintű tűzvédelmi szakmai képesítéssel rendelkezik, továbbá területi építész vagy mérnöki kamarai tagjai közé felvette⁵.

A szigorú képesítési feltétel, a szakmai gyakorlat megkövetelése, valamint a szakmai kamarák regisztrációs kontrollja lehet a biztosítéka annak, hogy a tűzvédelmi szempontból érzékeny építmények a speciális tűzvédelmi ismereteket hasznosítva kerüljenek megtervezésre és megépítésre.

A tervező felelőssége

Azzal, hogy a tűzvédelmi szakértő jogosultságot kap a tervezési tevékenységre, egyben felelőssége is nyomatékosabbá válik, hiszen a magasabb szakmai tudás feltételezi a megfelelő tervezést.

¹ a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. évi törvény (Ttv.) 21. § (1)

² a tűzvédelmi tervezői tevékenység folytatásának szabályairól szóló 375/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 2. § (3)

³ az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 28/2011.(IX.6.) BM rendelet (OTSZ) 288. § (1)

⁴ a tűzvédelmi tervezői tevékenység folytatásának szabályairól szóló 375/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 2. § (1)

⁵ a tűzvédelmi szakértői tevékenység szabályairól szóló 47/2011. (XII. 15.) BM rendelet 2. §

Valószínűleg ezt átérezve kezdik a tervezők nyilatkozatukat gyakran ezzel a mondattal: „büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a tervek megfelelnek a jogszabályokban foglalt követelményeknek...”

Hogy hogyan alakult ki a műszaki tervezéssel kapcsolatban ez a fenyegető fordulat nem tudom, hiszen hatályos jogszabály így nem rendelkezik. Jogszerűen ugyanis a tervezőnek nyilatkoznia kell egyebek közt arról, hogy az általa tervezett építészeti-műszaki megoldás megfelel a vonatkozó jogszabályoknak, általános érvényű és eseti előírásoknak, nyilatkozik továbbá az ott felsorolt egyéb kérdésekről.⁶ Büntetőjogi felelősségről azonban nem kell szólni.

Persze nem a nyilatkozat keletkezteti a tervező felelősségét, a felelősség abból ered, hogy – elismerve a szakértelem fontosságát és súlyát – a tervezést nem végezheti akárki csak az, aki minden bizonnyal rendelkezik azokkal a képességekkel, ami biztosítéka a megfelelő eredménynek. És ez a felelősség egyébként független attól, miről nyilatkozott a tervező.

Mire szolgál akkor a tervező nyilatkozata?

A tervezői nyilatkozat emlékeztetőül szolgál arra, hogy az abban felsorolt feltételeket, szempontokat a tervező a tervezésnél figyelembe vegye, és a tervek aláírásakor ellenőrizze, hogy az abban foglalt követelményeket teljesítette-e.

Milyen felelőssége van a tervezőnek?

Egyrészt van **szakmai felelőssége**, hiszen ha a tervezői nyilatkozat tartalma nem felel meg az ... előírásoknak, vagy a tényállás tisztázása során bebizonyosodik, hogy tartalma valótlan, illetve ha a tervező által elkészített dokumentáció szakszerűtlen, vagy tartalma valótlan, továbbá ha a tervező az engedélyezés tárgyát képező tervezési tevékenységre előírt jogosultsággal nem rendelkezik, az építésügyi hatóság e tényt bejelenti a tervezői jogosultságról névjegyzéket vezető szervnek, a szakmai kamarának⁷.

A szakmai kamara pedig etikai-fegyelmi eljárást folytat le, és a fegyelmi felelősségre vonást megalapozza, ha a tag, aki az építészeti, illetve mérnöki tevékenységre vonatkozó jogszabályok, szakmai szabályok, illetve kamarai szabályzatok rendelkezéseit szándékosan vagy gondatlanul megszegi.⁸ A kiszabható büntetések sora a figyelmeztetéssel kezdődik, és a kamarából történő kizárással, azaz a szakmagyakorlási jogosultság megvonásával végződik.

Ugyanakkor, ha a terv nem felel meg a szakmai, és jogszabályi követelményeknek van **polgári jogi felelőssége is**, hiszen a tervező és az építtető között szerződés jön létre. Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak.

Ilyenkor elsősorban a megrendelő kijavítást vagy kicserélést követelhet. Ha sem kijavításra, sem kicserélésre nincs joga, vagy ha a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta,

⁶ az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 19. § (2)

⁷ az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 19. § (4)

⁸ a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény 34-34/A. §

... megfelelő árleszállítást igényelhet, vagy elállhat a szerződéstől⁹. Magyarán végső soron tervező nem kap pénzt a tervért.

Ezen túl, ha a terv másnak jogellenesen kárt okoz, a tervező köteles azt megtéríteni, fizetni¹⁰.

És noha erről nyilatkoznia a tervezőnek nem kell, van bizony **büntetőjogi felelőssége** is.

Az ugyanis, aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétséget követ el és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A mulasztást eredményétől valamint a szándéktól függően a büntetés sokkal súlyosabb is lehet.

Engedélyezési és kiviteli tervdokumentáció

Tehát tűzvédelmi műszaki leírást, tűzvédelmi dokumentációt kell készíteni minden olyan esetben, amikor az építésügyi hatósági eljárásokban tűzvédelmi szakhatóság működik közre, vagy az építmény kettő vagy több pinceszintet tartalmaz¹¹. Az engedélyezési tervdokumentációnál az esetek meghatározása nem jelent nehézséget.

Mikor része a kiviteli tervdokumentációnak a tűzvédelmi munkarész?

Tudjuk, hogy 300 m² összes szintterület, 3 beépített építményszint (pince, fszt., tetőtér), 1000 m³ bruttó térfogat, 7,5 m-es építménymagasság és, 4 m-es szerkezeti nyílásméret, vagy 6,6 m-es falköz, oszlopköz méretű előregyártott födém szerkezet, stb. esetén a kivitelezési dokumentáció tartalma az építési engedélyezési dokumentációból, költségvetési kiírásból és ... biztonsági és egészségvédelmi tervből áll¹².

Ezen paramétereket meg nem haladó esetekben tehát az építési engedély kérelemhez tartozó építészeti-műszaki tervdokumentációnak nem része a tűzvédelmi munkarész - kivéve, ha tűzvédelmi szakhatóság működik közre, és az építmény 2 vagy több pinceszintet tartalmaz.

Az építményekre vonatkozó követelmények teljes körére kiterjedő – tűzvédelmi fejezetet is tartalmazó - kivitelezési dokumentációt kell készíteni az előbbieken meghatározott mértéket meghaladó építmény, közhasználatú épület, üzemelés-technológiai tervet igénylő épület, tömegtartózkodásra szolgáló építmény, legalább 300-nál több személy életét, egészségét veszélyeztető, vagy veszélyes létesítmény körébe tartozó építmény, honvédelmi és katonai célú építmény, továbbá a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügy tárgyát képező építmény építőipari kivitelezési tevékenysége esetében. És ezen paraméterektől függetlenül mindakkor, ha szakhatóság bevonása szükséges, és kettő vagy több pinceszintet tartalmaz az épület.¹³

dr. Bedő Katalin, főosztályvezető-helyettes
Belügyminisztérium, Építésügyi Főosztály
Építésügyi Igazgatási Osztály

⁹ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről 305. § é 306. §

¹⁰ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről 339-340. §

¹¹ a tűzvédelmi tervezői tevékenység folytatásának szabályairól szóló 375/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 2. § (3)

¹² az építőipari kivitelezésről szóló 191/2009. (IX.15. Korm. rendelet 22. § (3)

¹³ az építőipari kivitelezésről szóló 191/2009. (IX.15. Korm. rendelet 22. § (6)

